

N I T K Y O S U D U

MILICA A KNIEŽA

Tatiana Macková



artis
omnis

epub producer © 2015 Artis Omnis
All rights reserved.

© Vydal: Artis Omnis v edícii Margo
Kysucká cesta 9, 010 01 Žilina
www.artisomnis.sk

Redakčná a jazyková úprava: Ivana Horecká, Andrea Harmanová
24. e-book publikácia, 1. e-book vydanie

© Tatiana Macková, 2015
Cover © Dagmar Požoniová, 2015

No part of this book may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author.

The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nemôže byť reprodukováaná, uložená vo vyhľadávacom systéme alebo rozširovaná žiadnym spôsobom a v žiadnej forme bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľa.

epub - ISBN: 978-80-89718-13-9

mobi - ISBN: 978-80-89718-14-6

pdf - ISBN: 978-80-89718-15-3

„Zápis histórie je v podstate len proces odvádzania pozornosti. Väčšina historických rozprávání odvádza pozornosť od tajných vplyvov v pozadí zaznamenaných udalostí.“

F. Herbert

Prológ

V druhej polovici piateho storočia, v časoch oslabenia moci rímskych cisárov, vzniká v severnej Gálii, na území niekdajšej Rímskej ríše, Franská ríša.

Jej pohnuté dejiny boli krvavé a plné mocenských bojov medzi členmi panovníckeho rodu Merovejovcov. Tí striedavo vládli jednotlivým celkom ríše – Neustrii, Austrázii, Burgundsku a Akvitánii.

Kráľ Chlotar II. v roku 613 Franskú ríšu po rokoch konfliktov spojil, brodiac sa pritom krvou vlastných príbuzných, a vládol v nej pevnou rukou až do svojej smrti v roku 629. Smerom na východ susedila Franská ríša s veľkým územím, obývaným slovanskými kmeňmi a Avarským kaganátom. Bol to kraj plný nepokojov, ktoré niekoľko rokov pred Chlotarovou smrťou prerástli do otvorenej vzbury Slovanov proti Avarom.

Tu sa zrodila legenda o tajomnom mužovi, ktorého dejiny síce poznajú, napriek tomu o ňom nič presné nevedia. Vzniklo už veľa hypotéz o jeho pôvode alebo mene. Nikto nedokáže zistiť, ktorá z nich je tá pravá. Kto bol vlastne muž známy histórii ako „franský kupec“ či „prvý kráľ Slovanov“? Rovnako ako renomovaní svetoví historici, ani tento príbeh neodhalí pravdu. No čo ak predsa? Veď sa všetko mohlo pokojne stať aj takto...

Časť prvá
KONIEC ZIMY ROKU 623

Studeným vzduchom sa niesol cvengot mečov, erdžanie koní i krik bojujúcich mužov. Volanie zranených si nik nevšímal, hustý dážď im omýval rany a krv vsakovala do úrodnej zeme neďaleko mohutných vôd rieky [Ister](#)¹. Rovina, kde sa boj odohrával, bola rozrytá kopytami koní i častými údermi ostrých čepelí. Flaky posledného snehu, čo sa ešte držal na tráve, sa sfarbovali do červena.

Zved kráľa Chlotara sa na poslednú chvíľu uhol meču bojovníka s krátkymi krivými nohami tvárou znetvorenou veľkou jazvou. Len prepichnutá košeľa a pár kvapiek krvi na preseknutej koži dokazovali, ako blízko bol smrti. Zved vymrštil ruku, schmatol jazdca za opasok a prudkým pohybom ho strhol zo sedla. Prekvapený protivník sa však spamätal skôr, než ho mohol meč prepichnúť. Rýchlo vyskočil na krátke nohy a zúrivo útočil. Frank, v snahe ubrániť sa, odrážal zo všetkých síl výpady nepriateľa a Šfastena stála tentoraz pri ňom. Pri poslednom zúfalom pokuse sa mu podarilo prebodnúť protivníkovo telo. Vytiahol čepel, zotrel z nej krv, znovu chytil uzdu svojho hnedáka a rozbehol sa pešo smerom k lesíku, preč z bojového poľa.

Dúfal, že si ho opäť ktosi nevyberie za cieľ svojho útoku. Nechcel riskovať, že ho niektorý zo vzbúrencov bude omylom považovať za avarského [bojovníka](#)², nuž radšej bežal popri koňovi až pod stromy. Keď si bol istý, že ho nikto z bojujúcich nezazrie, vysadol na zviera a popchol ho do cvalu. Čo najskôr musel nájsť brod cez studenú rieku, aby bezpečne prešiel na druhý breh. Nemohol vyčkávať na záver potýčky. Kráľ čakal na správy a Neustria bola ešte ďaleko.

- - -

Hnal koňa niekoľko dní, skoro ho uštvával, nedoprajúc odpočinku ani jemu, ani sebe. Nakoniec bezpečne dorazil do kráľovského sídla.

Teraz stál v malej sále oproti Chlotarovi usadenom v tróne pred výklenkom s oknom. Steny zdobili zvieracie kožušiny, štíty, kopije a meče, v kozube horel oheň. Panovník pozorne načúval zvedovým slovám. Muž v špinavom natrhnutom odevu, svedčiacom o dlhej a nebezpečnej ceste, nedokázal z jeho kamennej tváre vyčítať žiadne pocity. Iba sústredený pohľad nasvedčoval, že úporne premýšľa.

Zved dávno dohovoril, no kráľ stále mlčal, až ticho začínalo byť nepríjemné.

Náhle Chlotar vstal z trónu, mlčky pristúpil k oknu a zahľadel sa von. Posol trpezlivo vyčkával na rozkazy. Slúžil Chlotarovi už niekoľko rokov a veľmi dobre poznal svojho pána. Držal pevne v rukách opraty tejto krajiny, mal ostrú myseľ, no ešte ostrejší meč. Bol ctižiadostivý a mocibažný natoľko, že dal pokojne vyvraždiť mnohých svojich príbuzných, len aby nezostal nikto, kto by ohrozil jeho cestu k trónu.

„Takže [Vinidi](#)³ sa búria...“ mrmlal si kráľ sám pre seba, stále zamyslene hľadiac kamsi nad obzor. Konečne sa zvrhol a pozrel na čakajúceho zveda. Zdalo sa, že je spokojný s riešením, ktoré sa mu začínalo črtať v mysli. Bolo jednoduché i geniálne zároveň, právom teda vyvolávalo na jeho perách samolúby úsmev.

„Dobre robíš svoju prácu.“ Zveda pochvala potešila aj prekvapila. Na znak vďaky sa uklonil. Kráľ pokračoval: „Teraz choď a oddýchni si. Cestou však pošli ku mne stráž!“

„Ako si želáš, pane,“ odvetil muž a nečujne zmizol z dvorany. Takmer okamžite sa dvere opäť

otvorili, dnu vošli dvaja vojaci.

Chlotar sa k nim otočil. Skôr, ako stihli niečo povedať, netrpezlivo vyštekol: „Nech ku mne prídu moji synovia a majordóm Neustrie! Ihneď!“

Majordóm stál ticho bokom, úkosom pozoroval panovníka i oboch jeho synov. Charibert s Dagobertom boli ako mladšie Chlotarove kópie. Energický, mierne orlí nos, na šiji vlniace sa vlasy, u Dagoberta siahajúce až k ramenám, plné pery pod fúzami a ostré, mužné črty tváre. Kráľ sa nečakane najprv obrátil práve k majordómovi a podal mu svoj pečatný prsteň.

„Chod' do hôr a prived' ho. Za každú cenu! Pestúnke povedz: Je čas splatiť dlh.“

Nečakal na odpoveď, zvyknutý, že jeho príkazy sa plnia bez otázok a okamžite. Prepustil muža mávnutím ruky, potom sa obrátil k synom.

Majordóm sa mlčky uklonil a zvierajúc v dlani prsteň vykročil z miestnosti. Nežiadal vysvetlenie, presne vedel, čo sa od neho očakáva. Bol jeden z mála ľudí, zasvätených do panovníkovho tajomstva, a tak bez zbytočných rečí vyrazil na cestu k miestam, ktorým sa každý Frank so zdravým rozumom radšej vyhol.

Prešlo už veľa rokov odo dňa, keď na kráľov príkaz zahynulo všetko mužské potomstvo jeho dávno mŕtveho brata Sigiberta. Až na jediného – Chlotarovho krstného syna. Ten krátky okamih milosrdenstva zachránil život chlapca, o ktorom sa už potom nikdy viac v kráľovstve nehovorilo.

Iba málokto tušil, že mladý princ žije. Zmizol kdesi v dolinách hornatých oblastí ríše, kde ešte žili potomkovia veľkých keltských bojovníkov. Iba kráľ a zopár verných poznalo miesto, odkiaľ z času na čas dostával Chlotar správy o raste krstného syna. Jeho výchovu zverili do rúk bývalej otrokyne – ženy z kmeňa Vinidov. Pod hrozbou smrti jej zakázali hovoriť s princom o jeho pôvode. Nikdy sa nemal dozvedieť pravdu o smrti celej rodiny. Dostal nové, keltské meno, učil sa ich zvykom a reči, rovnako ako aj jazyku Vinidov.

Väčšinu spomienok z detstva zavial čas a ako rástol pod vplyvom pohanských bájok či rozprávok Keltov i Vinidov, menil sa na mladého muža so znalosťami bojovníka s iba vlašnou vierou v kresťanstvo. Jeho náhradná matka so svojim keltským mužom ho po každej stránke pripravili na život v ríši vedenej rodou Merovejovcov. Ovládal latinčinu – jazyk bežne používaný na dvore, v celej krajine i za jej hranicami, vyznal sa v písme i v bojovej stratégii. Chlotarovi veľmi záležalo na mladíkovej správnej výchove a vzdelaní. Vždy rátal s možnosťou, že raz bude jeho plánom vyhovovať mať poruke niekoho zo svojho rodu, koho môže bez výčitiek obetovať vlastným záujmom. A práve nastal čas, aby mu prezradil, že žije iba vďaka jeho veľkorysosti a bude, samozrejme, požadovať splatenie tejto služby.

Princovia nechápavo sledovali otcovo počínanie.

„Koho má priviesť? Otec, čo sa stalo?“ nevydržal Dagobert. Vymenil si s mladším bratom pohľady a znovu pozrel kráľovi do očí. Mladí muži boli jeho správaním zjavne znepokojení.

Chlotar chvíľu mlčky premýšľal, skúmajúc pritom tvár svojho staršieho syna. Vedel, že v Dagobertovi má dobrého nástupcu. Je rázny, tvrdý, ctižiadostivý, pravý Merovejec. Dohodli sa, že po otcovej smrti prepustí mladšiemu nevlastnému bratovi Charibertovi vládu v Akvitánii, zatiaľ čo zvyšok ríše bude spravovať on. Kráľ očakával prudkú reakciu na správu, ktorú sa dozvie. Nespokojne cmukol. Áno, Dagobert možno bude tvrdý oriešok, avšak dúfal v synov zdravý rozum. Diplomacia a správna taktika na ochranu ríše, to je teraz dôležité.

Pomaly prešiel k trónu a sadol si.

„Synovia moji,“ začal vážne. „Pozorne počúvajte, čo vám chcem povedať. Viete veľmi dobre, že od

východu hrozí našej ríši nebezpečenstvo hneď od dvoch susedov. Jedným je [Rímske cisárstvo](#) a druhým je ríša Avarov, jeho nespoľahlivý spojenec. Riman je dosť mocný, aby nás ohrozil, zatiaľ však vyčkáva a neútočí. Našťastie ho zamestnávajú boje s Perziou. Avar je nevypočítateľný besný pes, ktorému nehodno veriť. Vraždí, kradne a robí nájazdy všetkými smermi. Ako svoj predvoj pri výpadoch používa bojovníkov z kmeňa Vinidov, prefíkane ich stavia do prvých šíkov. Moji zvedovia už dlho hlásia rastúcu nevôľu Vinidov s avarským útlakom. Dnes som dostal správu o čoraz častejších vzburách proti Avarom. Vinidi sa odmietajú ďalej podriaďovať ich chútkam, nechcú sa nechať pre nich zabíjať, mlčky sa prizerať znásilňovaniu svojich žien či dcér, ani vykrmovať cudzích bojovníkov počas dlhých zím.“ Kráľ sa na chvíľu odmlčal.

„Čo my máme spoločné s nepokojmi medzi kmeňmi barbarov?“ nechápal Charibert.

Dagobert trochu znechutene mávol rukou: „Nechaj otca dohovoriť. Bez dôvodu nám to nerozpráva. Nechápeš, že Avar môže vážne ohroziť aj naše územie?“

„Správne, synak,“ súhlasil Chlotar. Zatiaľ bol s vývojom situácie spokojný. Teraz však príde tá ťažšia časť. Pohodlnejšie sa usadil na ozdobne vyrezávanom tróne. „Prišiel som na spôsob, ako ochrániť východnú hranicu.“

Videl, že má plnú pozornosť oboch svojich synov. Usmial sa.

„Postavíme Rímskemu cisárstvu i Avarom do cesty niekoho tretieho. Kohosi, kto bude dosť silný na to, aby zastavil útoky avarských kočovníkov a súčasne bol prekážkou pre Rím pri vstupe na naše územie.“

Dagobert nadvihol obočie.

„Koho máš na mysli, otče?“

„Vinidov,“ prekvapil Chlotar princov svojou odpoveďou.

Starší syn mal pocit, že zle počul.

„Vinidov?!“

„Áno, tých.“

„Ale to sú rovnako primitívni barbari ako Avari! Ako oni môžu ochrániť našu krajinu?“ stále nechápal Dagobert.

„S našou pomocou, synak,“ usmieval sa samoľúbo kráľ. Ešte stále im nepovedal všetko a zabával sa na ich nevedomosti. Napokon sa predsa len nad nimi zľutoval. Naklonil sa dopredu, zväžnel a stíšil hlas. „Vinidi sa začínajú búriť proti Avarom. Sú dobrí bojovníci, nemajú však dostatočnú výzbroj. Zato majú odhodlanie, vytrvalosť, no hlavne snahu brániť svoje územie, rodiny aj úrodu, o ktorú ich každú zimu Avari oberajú. My im pošleme potrebné zbrane i muža, čo im pomôže v boji. Pod jeho vedením sa zjednotia, vytvoria svoju vlastnú ríšu, a tým i hrádzu medzi nami a našimi susedmi. My sa potom budeme môcť pokojne venovať rozvoju našej krajiny.“

Na chvíľu sa odmlčal. Čakal na reakciu.

Princovia pochybovačne pozorovali svojho otca. Zbláznil sa? Stále nechápali, o čom hovorí. Ako prvý sa teraz nasmelo ozval mladučký Charibert.

„Otče,“ začal opatrne. „Odpusť, ale nerozumiem...“

O akom mužovi vlastne rozprávaš? A vytvorením novej ríše nevznikne na východe iba ďalší nepriateľ?“

„Navyše,“ pridal sa Dagobert, „ríša sa nezrodí za noc. Tvoje riešenie je dosť komplikované, hoci uznávam, zaujímavé.“

„Samozrejme, že nehovorím o dňoch, ale o mesiacoch, možno i rokoch. Zamyslite sa však... Predstavte si ríšu, ktorú povedie muž oddaný franskému panovníkovi...“ zmlkol a nechal, aby si sami domysleli, čo chcel povedať.

„V takom prípade by celá ríša Vinidov bola oddaná Franskej ríši!“ dokončil kráľovu myšlienku starší zo synov.

Chlotar dôrazne plesol dľaňou po operadle, ozdobenom vyrezávanou hlavou leva.

„Presne tak!“ A so spokojným výrazom v tvári sa pohodlne oprel o vankúš za chrbtom.

Zavládlo krátke ticho, bratia premýšľali nad otcovým návrhom. Zostalo však ešte čosi, čo im nevysvetlil a čo im obom vrtalo v hlave. Napokon to menej trpezlivý Charibert nevydržal a spýtal sa: „Kto je ten muž, čo by splnil takúto úlohu?“

„Princ z nášho rodu. Potomok Sigiberta a Brunhildy, môj krstný syn.“

Tie slová zostali visieť vo vzduchu. Boli tam a spôsobili šok. Princovia im nechceli uveriť, báli sa, že ich otec, veľký kráľ, prišiel o rozum.

„Princ z nášho rodu?! Otče, všetkých strýkových mužských potomkov si dal predsa zabiť, nie?“ položil odvážnu otázku Dagobert. Uvedomoval si, že tým obviňuje svojho otca z vraždy. No vedel tiež to, že novoobjavený žijúci princ ohrozuje jeho nárok na trón, a toto vedomie mu dodávalo odvalu.

Na počudovanie sa kráľ nerozhneval. Pozrel synovi pokojne do očí: „Až na tohto jediného.“

Starší princ nevydržal dlhšie sedieť. Vstal a nervózne začal chodiť po miestnosti. Otec vyčkával, sledujúc ho pohľadom. Charibert ich oboch s obavami pozoroval. Bol ešte príliš mladý na to, aby sa miešal do takých vážnych vecí. Toto bolo iba medzi kráľom a jeho následníkom. Vlastne netušil, načo ho otec k tomuto rozhovoru prizval. Aj keby chcel čosi povedať, ani jeden by ho nepočúval.

Napokon rozrušený syn zastal pred trónom.

„Prečo si o ňom nikdy nehovoril?! Prečo práve teraz? Ako vlastne...“

Chlotar rázne zdvihol ruku a prerušil prúd Dagobertových rozhorčených slov.

„Mlč, syn môj! Zmlkni skôr, než sa nahnevám. Doteraz nebol dôvod o tom mladíkovi hovoriť. Iba vážnosť situácie ma donútila vytiahnuť ho z miesta, kde mal dožiť svoj život. Preto som dnes uznal za potrebné vám o ňom povedať. Nič viac a nič menej! Tvoje obavy sú neopodstatnené, Dagobert. Onen muž ťa nijako neohrozí. Potrebujem ho iba využiť, nie ponúknuť mu franský trón. Stane sa len figúrkou na mojej šachovnici.“

„Odpusť mi moju trúfalosť, otče, ale čo ak tvoj plán zlyhá, čo ak sa napokon obráti proti nám a bude si nárokovať svoje práva? Čo urobíš potom?“

„Tak potom...“ vstal z trónu, pristúpil tesne k synovi, pozrel mu priamo do očí a dopovedal tichým, chladným hlasom, „potom dokončím, čo som začal pred rokmi, a zbavím sa ho!“

- - -

Majordóm bezradne zastavil koňa, pohľadom kížal po skalách a stromoch, čo jeho i ďalších dvoch mužov obklopovali. Mokrú zem ešte miestami pokrývali flaky snehu, chlad sa vkrádal pod oblečenie. Pevnejšie sa zakrútil do plášťa.

Už dlhšie sa ho zmocňovali obavy, že zablúdil. Nechodieval do tohto divokého kúska ríše, lebo ho nemal rád. Vedel iba približne, kde má hľadať kráľoviča. Jeho spoločníci netušili o cieľi a účele ich cesty ani toľko čo on. S povzdychom si uvedomil, že ich pravdepodobne čaká ďalšia noc v tomto nehostinnom kraji.

„Pane,“ oslovil ho opatrne jeden z vojakov. „Do západu slnka už nezostáva veľa času. Mali by sme si nájsť táborisko.“

Zlostne na neho fľochol a opäť popchol koňa do kroku. Vojaci ho odovzdane nasledovali. Vedeli, že tomu nevrlému mužovi suchej postavy a ostro rezanej tváre netreba odporovať. Bol medzi nimi známy svojou nekompromisnou povahou a absolútnou oddanosťou kráľovi. Veď preto mu panovník bez obáv